

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravnisti. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost» Podružništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Bethlenova Ogrska

BUDIMPEŠTA, 27. 4. 1927.

Ako se morejo mnoge države najbolje označiti z ozirom na režim, ugled in notranjo trdnost s tem, da jih dodelimo v nekatere moralno last najvidnejšim politikom, ki so jim na čelu, potem velja to še v posebnosti meri glede današnje Ogrske. Kakor je nesporno točno govoriti o Leninovi Rusiji, o Pašičevi predvojni Srbiji, o Mussolinijevi Italiji, če hočemo naglasiti, da je nova Rusija Leninova, predvojni Srbija Pašičeva in nova Italija Mussolinijeva delo, — tako bi ne našel točnejše označbe za današnjo Ogrsko drugje nego v izrazu «Bethlenova Ogrska».

Prav brez vsakega dvoma je sodobna nova povojna Ogrska v vsakem pogledu in v polnem pomenu besede Bethlenova. Grof Bethlen se nahaja na krmlu povojne Ogrske že celih šest let in prav te dni je obhajal to šestletnico.

Grof Bethlen je vzel vajo Ogrske v svoje roke sredi aprila l. 1921. Do tedaj je bil neznamenit erdeljski aristokrat, ki ni igral v politiki nikake posebne vloge. Stori se je na čelo države v dobi, ko je preživljala Ogrska splošno težko notranjo krizo, namreč v dobi, ki je sledila znanemu pustolovskemu poskusu zadnjega cesarja bivše Avstrije in kralja Ogrske Karla, da bi se vrnil na Ogrsko ter zasedel ogrski prestol. Velika in nevarna politična napetost, ki je zavladala tedaj v vsej srednji Evropi, je bila odstranjena, bivši cesar Karel je moral zapustiti Ogrsko. Globoka notranja, posebno finančna kriza, ki je razjedala deželo, s tem pa seveda ni bila odstranjena.

Grof Bethlen je poskušal tedaj postati rešitelj svoje domovine. Skupno s finančnim ministrom Hegedusom je zamislil in izdal veliko finančno reformo, ki naj izkoplje državo iz močvirja. Toda reforma ni bila sprejeta in finančni minister Hegedus je moral odstopiti. Bethlen pa ni izgubil poguma, temveč je nadaljeval borbo s strankami, ki so tvorile tedaj večino. Uvidel je, da je takoj, da bi bila notranje-politična borba težka in nevarna, ter je zato začel iskati odločilnih osebnih uspehov v zunanji politiki.

Najprej se je udeležil konference v Benetkah. Sreča mu je bila mila, kajti posrečilo se mu je ublažiti triansko mirovno pogodbo ter ohraniti Sopronj Ogrski. Kmalu po tem brez dvoma velikem uspehu je prišlo do drugega poskusa bivšega cesarja Karla, da bi se vrnil na Ogrsko. Sledila je bitka pri Budorsu. Bivši cesar je bil izročen Angležem in deportiran, a v parlamentu je bil sklenjen zakon, ki je odstavil Habsburgovce s prestola. Od tedaj so postali ogrski legitimisti največji Bethlenovi nasprotniki. Poglavar države je postal regent Horthy, nekdanji admiral avstro-ogrske vojne mornarice.

Po teh dogodkih so grozile srdite notranje borbe, v katerih bi bil Bethlen gotovo podlegel združenim strankam. Da se reši te nevarnosti, je izdelal načrt reakcionarnega volilnega reda, ki je bil izdan z regentovo naredbo. L. 1922. so se vršile nove volitve in Bethlen se je posrečilo odstraniti iz parlamenta vse svoje največje nasprotnike. Tedaj že je ustanovil veliko vladno stranko, ki mu služi s slepo vdanostjo in s katere pomočjo vlada še danes.

Čim je postal grof Bethlen na ta način gospodar položaja, je nastala nova gospodarska kriza. Bethlen se je obrnil tedaj na Družbo nacija ter začel pogajanja za posojilo. Načrt se mu je posrečil in z mednarodnim posojilom je mogel popraviti omajen stavbo ogrskih financ. Dasi se je raztezalo to zdravljenje samo na državne finance in je zasebno gospodarstvo imelo od posojila prav malo ali nič koristi, je vendar se bolj utrdilo mednarodno posojilo Bethlenov položaj. Grof Bethlen je začel tedaj sklepiti razne pogodbe z zapadnimi državami in vsako je predstavljala njegova propaganda kot nov sijajen uspeh. Bethlenove zmagi so tako zdrobile obroč osamljenosti, v

kateri se je do tedaj nahajala Ogrska.

Toda v parlamentu je bila še številna opozicija, ki se ni dala slepiti ter je hrupno kritizirala in pobijala Bethlenovo politiko. Grof Bethlen je čutil tedaj potrebo novih ukrepov, s katerimi naj bi se zamašila opozicijska usta. Predvsem je seveda bilo nevarno časopisje in Bethlen se ni dolgo pomislil, temveč je izdelal in izdal nov tiskovni zakon, ki je določal strogo sodno postopanje proti listom. Kdor je bil proti Bethlenu, je bil proglašen za sovražnika Ogrske, mnogi aktivni politiki so bili vtaknjeni v ječo, liste so plenili in ustavljali. Tako je nastal «mir» pri opoziciji in Bethlenov aparat je mogel nemoteno dalje delati.

Bethlenovo delo je tudi sprejem Ogrske v Družbo nacij. Ravno ko se je nahajal v Zenevi, je bila odkrita znana škandalozna falsifikacijska aferi. Toda tudi iz tega škandala se je znal grof Bethlen srečno izkoptati, tako da ni v notranjosti njegov ugled prav nič trpel, temveč je bil še celo utrjen. Pri zadnjih volitvah je dosegel zopet popoln uspeh, tako da je danes še bolj ko kdaj prej neomejen, absoluten gospodar Ogrske.

Grof Bethlen je v zadnjih mesecih ponovno poskušal vzpostaviti prijateljske odnose z zapadnimi državami, posebno z Angleško. Ravno ob šestletnici svoje kariere načelnika vlade pa je sklenil prijateljsko pogodbo z Italijo.

Ako se presoja politično delo grofa Bethlena — seveda brez oziroma na sredstva, ki se jih poslužuje pri svojem delovanju — se ne da tajiti, da se je ta pred šestimi leti še neznan erdeljski plemenitaš znal povzdigniti v diplomata velikega stila in se preriti s svojo brezobzirno vztrajnostjo v vrste pomembnih evropskih državnikov.

Zastopniki vojnih invalidov

pri on. Mussoliniju

RIM, 29. (Izv.) Danes ob 11.30 je sprejel ministrski predsednik odbor rimskega odseka zveze vojnih invalidov. Odbor rimskega odseka je podaril on. Mussoliniju prvo zastavo zveze, katero je predsednik vlade poglubil. Dejal je, da je hotel s tem poljubom pozdraviti vse invalide, ki so raztreseni po velikih mestih in malih vaseh Italije.

Korporacijska zbornica

in volilna pravica

RIM, 29. (Izv.) Prihodnja številka revije «Critica Fascista» bo prinesla zanimiv članek publicista De Lucca o spremembi sedanje poslanske zbornice v korporacijski parlament. O tem predmetu se je že veliko razpravljalo in kolikor se spominjamo, so nekateri publicisti predlagali, naj bi bile volitve v korporacijsko zbornico posredne in omejene samo na majhen krog voditeljev sindikalnega gibanja, delegatov pokrajinskih svetov in predstavitev javne uprave.

V nasprotju s tem predlogom zastopa De Lucca v svojem članku nazor, da mora biti volilna pravica v korporacijsko zbornico splošna, enaka in direktna, če naj bi nova zbornica odgovarjala potrebam državljanov. Članek pobija nazore onih, ki bi hoteli uvesti posredno volilno pravico, ki bi bila omejena samo na majši krog opravičencev. Podobna uvedba, ki bi ustvarila omejeno kategorijo privilegiranih opravičencev, bi povzročila v državi globoko ločitev duhov, ker bi se čutili od volilne pravice izključeni državljani, ki niso bili v užitju. Članek zaključuje z besedami, da ni nikak prerok oni, ki trdi, da pride do korporacijske zbornice potem naravne smrti sedanje zbornice, ki bo imela za posledico tudi smrt volilnih okrožij.

Ako ni gorenji nazor članek samo njegov osebni nazor, pomeni njegov članek spremembo v dosedanjih nazorih fašizma o volilni pravici. Dosedaj je bila namreč večina fašistovskega tiska, zlasti pa rimska «Tribuna» odločno nasprotna volitvam in volilni pravici.

Romunski naučni minister

v avdienci pri papežu

RIM, 29. (Izv.) Danes jutraj je papež sprejel v posebni avdienci rumunskega naučnega ministra dr. Vasilijsa Goldisa. Včeraj se je rumunski naučni minister dolgo razgovarjal z državnim tajnikom / kardinalom Gasparijem. Kakor zatrjujejo v vaticanskih diplomatskih krogih, bo v nekaj dneh podpisana konkordat med sveto stolico in med rumunsko državo.

Tendencijsna vest o tajni pogodbi

med Italijo in Anglijo?

BERLIN, 29. (Izv.) «Vossische Zeitung» prinaša poročilo svojega pariškega korespondenta, ki pravi, da obstoja med Italijo in Anglijo pismena pogodba, ki vsebuje sporazum med obema državama glede Abesinije, glede angleško-italijanskega sodelovanja na vzhodu, glede italijanske ekspanzije na Balkanu, in naposled poseben sporazum o sredozemskem ravnanju, v katerem so določene naloge italijanske in angleške mornarice za služaj vojne. Pogodba je očitno naperjena proti Franciji.

Čprav trdi poročevalec, da je zjel svojo vest iz zanesljivih virov, prevladuje mnenje, da je vest tendencijsna. Navzlic temu pa je napravila vest o tej pogodbi v Nemčiji in še bolj v Franciji globok vtis.

Kralja bo spremljal v Trst minister Giurati

RIM, 29. (Izv.) Kakor zatrjuje agencija «L'Informatore della Stampa» bo spremljal dne 24. maja kralja v Trst minister za javna dela on. Giurati.

«Saturia» bo nastopila svojo pot 21. septembra

RIM, 29. (Izv.) «Agenzia di Roma» poroča, da bo nastopila «Saturia», največja in najhitrejša oceanska motorna ladja, svojo prvo vožnjo v Brazilijo in Plato iz Trsta, dne 21. septembra. Kakor znano, je bila «Saturia», ki je last paroplovne družbe Cosulich, zgrajena v tržaški ladjedelnici.

Kazni

RIM, 29. (Izv.) Današnji članek lista «Il Giornale Militare» objavlja, da sta bila rezervni armadni general Capello in rezervni major Tito Zaniboni izključeni iz armade.

Nekdanji veliki mojster framašonstva / Domicij Torrigiani pa je bil črtan iz liste odvetniške zbornice v Firencih, kjer je bil vpisan kot odvetnik.

Župnik Gregor Einspieler

LJUBLJANA, 29. (Izv.) Pri Sv. Juriju v Slovenskih Goricah je umrl včeraj Gregor Einspieler, župnik in prosti ter znani koroški narodni bорец, ki je moral radi svojega narodnega prepričanja zapustiti Koroško, kjer je deloval dolga desetletja med slovenskim ljudstvom. Zatekel se je v Jugoslavijo, kjer je po dolgem romanju iz kraja v kraj, živeč od podpore, končno dobil župnijo v Slovenskih Goricah, kjer je sedaj za vedno zatisnil svoje oči. Einspielerjevo ime je tako zvezano s slovensko Koroško, da bo njegov spomin vedno živel, dokler bo zgodovina pisala o usodnih dogodkih leta 1918. Pogreb se bo vršil v ponedeljek ob 10. uri dopoldne.

Kako bo Jugoslavija uporabila

drugi del Bleerovega posojila

BEOGRAD, 29. (Izv.) Nocoj je imel ministrski svet sejo, na kateri je razpravljalo o pooblaštilih finančnega zakona radi saniranja gospodarske krize. Finančni minister je v tem smislu predložil vladi obširen načrt o svojih namenih in uredbah, ki jih hoče izdati. Izvoljen je bil komitè ministrov, v katerem so vsi ministri gospodarskih resortov in ki bodo skupno s finančnim ministrom pregledali njegove načrte ter podali svoje mnenje. Razen tega bo ta komitè stopil v zvezo z zastopniki gospodarskih organizacij, da zve njihovo mišljenje ter se po njem ravna.

Nadalje je ministrski svet razpravljalo o razdelitvi drugega dela (15 milijonov dolarjev)

Bleerovega posojila. Prva polovica se bo porabila izključno za zgradbo jadranske železnice. O drugi polovici pa je vlada določila nastopno razdelitev: 400 milijonov dinarjev za železnice, 100 milijonov dinarjev za investicije, 50 milijonov dinarjev za invalide, 50 milijonov dinarjev za povečanje rezervnih kreditov in 50 milijonov dinarjev za plačilo starih dolgov.

Izmišljeni vesti o vstaji v črni gori

BEOGRAD, 29. (Izv.) «Livre Belgique», ki izhaja v Bruslju, je objavil brzovjavo iz Tirane, po kateri je v črni gori izbruhnila vstaja prebivalstva proti jugoslovanski državi, katero vodijo bivši črnogorski oficirji. Ta vest je očitna intriga, ki je izšla iz krogov, sovražno Jugoslaviji. Vest se odločno demantira. — Isti list poroča, da je Albanija ob črnogorski meji zbrala svoje čete radi lastne varnosti.

Konferenca Male antante

se bo vršila 12. maja v Jahlmova na Češkem

PRAGA, 29. (Izv.) Konferenca Male antante se bo vršila v dneh 12., 13. in 14. maja v kopališču Jahlmova v bližini Karlovih vavrov. Konferenca bo razpravljala predvsem o pogodbah, ki so bile sklenjene od članic Male antante z drugimi državami s posebnim ozirom na italijansko-jugoslovensko nesporazumljenje. V tukajšnjih političnih krogih so mnenja, da se bo Beneš trudil prepričati Beograd o politični in gospodarski potrebi, da razreši čimprej svoj spor z Rimom, ker je skorajšnja rešitev tega spora v političnem in gospodarskem interesu vseh članic Male antante.

Pred otvoritvijo

mednarodne gospodarske konference

LONDON, 29. Kakor znano se bo mednarodna gospodarska konferenca pričela v Zenevi 4. maja. Med raznimi listinami, ki jih je pripravila Družba narodov, so tudi razne spomenice, ki se nanašajo na gospodarska vprašanja. Spomenica angl. delegacije razpravlja o gospodarskem stanju Velike Britanije in Irski ter povdarja, da je njuno blagostanje v največji meri odvisno od razvoja in zastanka svetovne trgovine. Anglija trpi veliko škodo in preživlja težke čase zavolja krize, ki je radi vojne zavladala v mednarodni trgovini. Angleški izvoz se je v povojni dobi znižal za 20 odst. Kar se Anglije tiče, je nujno potrebno dvigniti izvoz; to pa je seveda odvisno od gospodarskega položaja drugih držav. V spomenici je naglašeno, da carinskih tarif hudo ovirajo trgovino in onemogočajo povratek k normalnim razmeram.

Kakor poročajo iz Zeneve, se bo gospodarske konference udeležilo 44 držav in zastopalo jih bo kakih 400 delegatov.

ZENEVA, 29. (Izv.) Dosedaj je objavilo svojo udeležbo na mednarodni gospodarski konferenci, ki se bo vršila v mesecu maju v Zenevi 35 držav. Družbe ameriške države, Egipt in Turčija, ki niso članice Družbe narodov bodo poslane na konferenco svoje delegatje (Argentina pa je izjavila, da se konference ne bo udeležila).

MOSKVA, 29. (Izv.) Iz dobro poučenih krogov se doznavajo, da se je sovjetska vlada odločila poslati na gospodarsko konferenco v Zenevo svojo delegacijo.

Nova ruska vlada

MOSKVA, 29. Izvršilni odbor ZSSR je odobril naslednjo listo članov sveta ljudskih komisarjev:

Predsednik — Rikov; zunanje zadeve — Čičerin; vojna — Vorosilov; promet — Noudzutak; pošte in brzovjave — Smirnov; revizor delavcev in seljakov — Ordijonikidze; finance — Brukhanov; predsednik vrhovnega sveta za narodno gospodarstvo — Kujbinev; ravnatelj osrednjega statističnega urada — Osinski.

PEKING, 29. V smislu razsode nekega vojnega sodišča je bil včeraj usmrčen Li-Taj-Cu, voditelj tukajšnjih komunistov. Ista usoda je doletela 17 njegovih pristašev, ki so bili aretirani pred par dnevi.

Dogodki na Kitajskem

Protitusko gibanje se širi - Pohod proti Pekingu - Stališče Anglije

PARIZ, 29. Posebni poročevalec agencije «Havas» poroča iz Šanghaja: Protitusko gibanje se širi in je v zadnjem času prišlo spet zadobivati zelo resno lice. To se opaža že po govorih in izjavah, ki jih te dni podajajo voditelji Kuo-Min-Tanga, kitajske nacionalistične stranke.

Cang-Kaj-Seku, ki se je odcepil od Han-Kova, se ne godi tako kakor je računal. Misli je da ga bodo podpirali tuji v Pekingu, pa se je vstel. Pravi celo, da se namerava baje spet spraviti z nacionalistično vlado.

Kuo-Min-Tang je včeraj objavil svoj načrt za propagando. V programu naglašajo potrebo, da se nadaljuje pohod proti Pekingu.

Angleži vedno bolj očitujejo namen interverirati. Sklenili so baje, da bodo spet zasedli koncesijo v Han-Kovu. To naj bi bila nekaka represalija proti nacionalistom, ki se ne ravna po dogovoru, sklenjenim med zastopnikom Anglije O' Malleyem in nacionalističnim zunanjim ministrom Cenom.

Pred rekonstrukcijo poljske vlade?

BERLIN, 29. Iz Varšave poročajo, da bo po vsej priliki prišlo v najkrajšem času do izpustitve v poljski vladi. Pilsudski namerava baje prepustiti vojni ministrstvo svojemu zvestemu pristašu Sankowskemu.

Poplave v Nemčiji

BERLIN, 29. Iz vseh severnonemških pokrajin prihajajo poročila o velikanskih poplavih. Več dni zaporedoma je neprenehoma padal dež. Radi tega so reke prestopile bregove, zlasti v Meklenburgu in v ozemlju Odra. Lava je v spodnjem delu prestopila nasipe. Tudi morje je močno razburkano in je v Königsburgu poplavilo pristanišče in spodnji del mesta. Severno od Berlina je vsa pokrajina podobna jezeru, iz katerega mole samo hiše in drevje.

Železniška nesreča

BERLIN, 29. Včeraj je povozil brzovlak pri signalnem mostu pred postajo Ahlen na Westfalskem štiri delavce. Delavci so popravljali progo in se niso mogli pravočasno umakniti, strojevodji pa tudi ni uspelo v naglici ustaviti vlaka.

Velika tatvina v Moskvi

MOSKVA, 29. V tukajšnjem muzeju umetnosti je bila izvršena velika tatvina. Neznani vlomilec je ukradel pet dragocenih slik Rembrandta, Tiziana, Correggia in drugih slavnih umetnikov. Ze pred vojno so cenili vrednost teh slik na 855.000 rubljev.

Majniške manifestacije prepovedane v Parizu

PARIZ, 29. Notranji minister Sarraut, ki se sedaj nahaja v Alžiru, je poslal prefektom okrožnice, ki vsebujejo navodila za 1. dan maja. V Parizu bodo na ta dan prepovedane vsakršne politične manifestacije.

Črnonorski knez Danilo in film «Vesela vdova»

PARIZ, 29. (Izv.) Črnogorski knez Danilo je vložil pri pariškem sodišču tožbo, v kateri zahteva, da se uniči film, v katerem se žali njegova oseba. Knez zahteva od filmskega podjetja, ki je film aranžiralo, 50.000 frankov odškodnine. Kinematografsko podjetje je radi tožbe zelo presenečeno, kajti inkriminirani film, ki je posnet po opereti «Vesela vdova», je v prometu že nad eno leto. Knez trdi, da je oseba, ki nosi v opereti njegovo ime popolnoma simpatična, medtem ko ista oseba v filmu predstavlja pijanca in razuzdanca.

Politične beležke

Proslava petdesetletnice rusko-turške vojne v Pragi

Za pravoslavno Veliko noč, t. j. od 24. — 26. aprila se je vršila v Pragi ganljiva svečanost proslave petdesetletnice vojne Rusije proti Turčiji v l. 1877 za osvoboditev balkanskih Slovanov. Svečanost se je razvila v veličastno manifestacijo hvaležnosti slovenskih na-

rodov napram Rusiji za ta veliki čin.

Češki govorniki so naglašali v svojih svečastnih govorih, da so bili ob času rusko-turške vojne položeni tudi idejni temelji osvobodjenja Čehov.

Proslava je bila prirejena na pobudo ruskega Sokola v inozemstvu, toda svečanost je zavzela tak obseg, da so se udeležile mnoge velike slovanske organizacije. Na vabilih je bilo pisano, da se priredi ta proslava «v počastitev spomina na veliko rusko odločitev od 24. aprila 1877., da se imajo osvoboditi balkanski Slovani, in v znak hvaležnosti za neizmerno žrtve».

Proslava se je začela s parastosom (zadušnico), ki se je vršil 24. t. m. ob 4. uri v Nikolajevski cerkvi na Staromestjskih namestjih v spomin ruskim vojakom, ki so padli v vojni za osvoboditev balkanskih Slovanov izpod turškega jarma. Cerkev je bila natlačena. Prisostvovali so zastopniki čehoslovanske in jugoslovanske armade, predstavniki slovenskih držav ter čehoslovških, jugoslovenskih, bolgarskih in ruskih organizacij.

Svečani obred je izvršil praški episkop Sergij ob asistenci srbskega protijereja Cvrčanina in ruske duhovščine.

Episkop je imel ganljiv govor, v katerem je orel pomen koraka Rusije, ki je prinesel balkanskim Slovanom svobodo. Izrazil je vero v vstajenje slovanske Rusije.

Glavna proslava pa se je vršila dne 25. t. m. v Panteonu češkega muzeja na Vavčevskih namestjih. Glavni vhod Panteona je bil okrašen z ogromnimi zastavami, a na obeh straneh je stal spalir ruskih sokolov. Istotako v notranjosti po hodnikih.

Bila so zastopana vsa čehoslovška ministrstva, poslanci slovanskih držav in številne kulturne in socialne organizacije.

Praško pevsko društvo «Hlahol» je odpele Bendlov koral «Svojih k svojim» in s tem se je otvorila svečana seja. Za predsedniško mizo sta se nahajala tudi dva slavna veterana rusko-turške vojne, in sicer znameniti ruski pisatelj, V. I. Nemirovič-Dančenko in češki književnik J. Holeček.

Nastopili so razni govorniki, ki so proslavljali veliko vojno, čehoslovski naučni minister dr. Hodža, prof. dr. Kadlec, predstavniki slovanskih držav, jugoslovanski konzul Bradanović, v imenu Bolgarov prof. Borina, lužički Srb dr. Krečmar, zastopnik «slovanskega Benjamin», ki je izrazil hvaležnost napram slovanskemu Goljatu, dalje predsednik poslanske zbornice dr. Prokepek.

Nato je vstal veteran pisatelj Nemirovič-Dančenko, 83-letni starček. Rekel je, da bo govoril v ime ruskih prirediteljev proslave in tudi «kot odposlanec onih tisočev ruskih vojakov, ki snivajo svoj večni sen po gorah in poljanah Balkana». Ko je izgovoril te besede, je dvorana zagrmela v nepopisni ovaciji. Govornik je očital pomen vojne ter v svojem govoru vzkliknil: «Lani sem videl v rha Sv. Nikola na Bolgarskem procvitajoče kraje. Isto sem videl tudi v Jugoslaviji. Ali ni to sijajna žetev krvave ruske setve?»

Spominjal se je dalje tudi udeležbe Čehov te vojne. Udeležili so se kot borci in zdravniki. Ko je bil on ranjen — se spominja — je bil obvezan iz paketa, ki je nosil napis «Praga».

Na koncu govora se je Nemirovič-Dančenko zahvalil vsem udeležencem ter zaključil z besedami: «Da svjetska voja veki vjekov sojuz naš i da raztočatjsja vrazi jegol».

Svečana seja se je završila s himno «Hej Slovani!». Tretji dan 26. aprila, se je vršil zvečer svečan banket, katerega se je udeležilo 250 oseb, povabljenih gostov. Stolec so bile okrašene s tablicami z imeni krajev, kjer so se vršile krvave bitke. Nastopili so številni govorniki s priložnostnimi zdravili.

Drobne vesti

Nekaj o New-Yorku.

V New-Yorku prebiva nekaj ljudi manj kakor v Nemški Avstriji. Od teh je v inozemstvu rojenih nad dva milijona. V New-Yorku je več Italijanov ko v Rimu, več Nemcev ko v Bremnu, več Ircev ko v Dublinu in okoli osem desetih vseh židov na svetu. New York ima več telefonskih naročnikov ko London, Pariz, Berlin, Dunaj in Rim skupaj. New York ima pet največjih mostov na svetu, od katerih je najkrajši še čez eno miljo dolg. Vsak dan je 2000 gledališč in koncertov in tudi polnih. V tem mestu je 1500 cerkev za vsa mesta in zunan. Vsako 13. minuto se vrši poroka, a vsako sekundo minuto se rodi nov New-Yorčan. Vsakih deset minut se odpre nova trgovina in vsakih 51 minut «eraste» nova stavba.

Naročajte in širite „EDINOST“

DNEVNE VESTI

Nedeljska „Edinost“

Citatelje opozarjamo, da izide jutrišnja številka „Edinosti“ na šestih straneh.

Smrtina kosa

S Kontovela nam pišejo: Predzadnji petek je nenadoma zbolel in izdihnil g. Josip Cijak, uradnik v Genovi. Pokojnik je bil za veliko noč čil in zdrav doma v krogu svoje družine. Bil je miren, odločen in skozinskor pošten značaj.

Dragi prijatelj, dne 25. t. m. o. poldan, ko so Te v daljni Genovi položili k večnemu počitku smo bili Tvoji prijatelji v duhu prisotni ter Ti kličemo: Spavaj sladko v daljni zemlji, a Tvoj spomin ostane vedno med nami. Tvoji užalosteni soprog, Tvojim od žalosti potrtem staršem, bratu in sestram pa izrekamo naše najgloblje sožalje.

Poštno hranilne knjižice hitve Avstrije

Pokrajinske drevke po pošto in telegrafe prav pridno delajo na sistemaciji in ureditvi zadeve poštne-hranilnih knjižic. Vsak teden odpošljejo na ministerstvo kakih 3000 knjižic. Del teh knjižic, zbranih v letu 1924 se nahaja še vedno pri centralni dunajski hranilnici radi ugotovitve terjatev; kakor bodo terjatve ugotovljene, se bo poskrbelo hitro likvidacije.

Obstoji upanje, da bo vse delo tekom meseca junija končano, tako da bodo prizadeji lahko prejeli izplačilo svojih terjatev.

Napoved delavcev in nameštencev

Danes je zadnji dan za napoved delavcev in nameštencev s strani delodajalcev radi odmere sindikalnega davka. Opozarjamo na to gospodarje in voditelje podjetij, ki še niso izvršili te napovedi. Napovedi se pošiljajo sindikalnim organizacijam. Tam se dobijo tudi vzroci za napoved.

IZJAVA ŽENSKIH ROČNIH DEL

Danes popoldne ob 14. uri se odpre v šoli pri Sv. Jakobu razstava ženskih ročnih del, ki bo letos, kakor vse kaže, ena najlepših razstav, ki jih je priredilo žensko dobrodelno združenje. Priporočamo našemu žensstvu, ki se zanima za lepa ročna dela, kakor tudi vsem onim, ki se zanimajo za napredek naše ženske mladine, da si ogledajo to zanimivo prireditve. Jut. 1. v nedeljo bo razstava odprta od 9-13. in od 15-17. ure, v ponedeljek pa od 9-13. in od 15-17., nakar se zaključuje.

Kakšne listine morajo imeti krošnjari (hausjärger)?

Vsi krošnjari brez razlike, naj nosijo na sebi krošnjo ali pa vozijo na vozičku, morajo imeti posebno dovoljenje od strani krajevnih varnostne oblasti, to je od občine na podlagi 122. člena postavbe o javni varnosti. Občina upiše krošnjarije v poseben seznam. Osebe pod 18. letom ne smejo krošnjariti.

Poleg tega mora imeti vsak krošnjar še posebno trgovsko (licenco) obrtnico, kot jo mora imeti vsak trgovec na podlagi zadnjih odredb o trgovini. Prav ubožni morajo prošnjo za obrtnico tudi, vložiti, toda lahko zaprosijo za oprostitve od trgovske kavicje.

Iz tržaškega življenja

Avtomobilska nezgoda pri Sežani.

Včeraj popoldne je odrinil z avtomobilom iz našega mesta proti Postojni industrijalec Feliks Weiss ki je potoval v Avstrijo, in sicer v Leibnitz, kjer biva in ima tovarno tkanin. Razen njega in soferja sta sedela v avtomobilu še 34-letni Fran Kamposch, delovodja v Weissovi tovarni, tudi iz Leibnitza, ter neki drugi gospod, katerega ime nam ni znano. Okoli 15.30 je avto dospel v bližino Sežane, kjer se je zdajci dogodila huda nezgoda, ki bi bila skoro imela tragične posledice. Zdi se, da je sofer vozil preveč ob kraju, ceste in menda tudi

prenaglo, kajti med vožnjo je avto nenadoma zdrčal nekoliko v stran, zadol ob kilometrski kamen ter nato tresel ob brzojavni drog in se močno poškodoval. Radi silnega sunka so potniki zleteli s svojih sedežev in Kamposch je pri tem padel tako nesrečno na cesti, da se je precej hudo pobol po raznih delih života; najbrž je zadobil tudi notranje poškodbe. Ostala dva potnika in sofer pa so jo po srečnem naključju izklopili samo s prestanim strahom. Kmalu potem je privozil ondot mimo neki zasebni avtomobil, s katerim je bil Kamposch prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurški oddelki. Njegovo stanje pa ni nevarno; ako ne nastopijo kake komplikacije, bo mož akreval v 8-10 dneh.

Medtem so se podali na lice mesta orožniki iz Sežane, ki so ugotovili okolščine, ob katerih je prišlo do nesreče. Polomljeni avto je bil pozneje prepeljan v naše mesto, kjer ga bodo popravili.

Posledica defekta pri plinovi napeljavi. — Tri osebe v nevarnosti, da se zaduše s plinom.

Med pospravljanjem v kuhinji, je 40-letna Marija Bonaldi, stanujoča v ulici Tesa št. 9, včeraj zjutraj okoli 9. ure ugotovila, da mora nekje uhajati plin, kajti vse stanovanje je smrdelo po njem. Sprva je ženska menila, da uhaja plin pri napeljavi v kuhinji, a se je kmalu prepričala, da so vse pipe trdno zaprte. Toda kljub temu je smrad postajal čim dalje hujši in sčasoma je začelo postajati Bonaldijevi slabo; tako se je godelo tudi njeni 18-letni hčerki Hermi, ki se je tedaj tudi nahajala doma. Naposled sta morali ženski zbežati iz stanovanja, kajti čutili sta, da jima pojemajo moči. S te zavzo sta se privlekli v sosedno stanovanje, kjer sta obležali onemogli. O dogodku je bila obveščena rešilna postaja, odkoder je prihitel na lice mesta zdravnik, ki je podal Bonaldijevi in njeni hčerki potrebno pomoč. Kmalu sta ženski prišli popolnoma k sebi. Medtem so se ugotovili vzroki nezgode. Pred hišo, kjer stanujeta ženski, popravljajo cesto, pri čemer ribijo tudi parni valji, ki je, vozeč po cesti gori in dol, zdrobil debelo plinovno cev, napeljavno po cestnim tlakom. Iz zdrobljene cevi je plin pronicel skozi kanale in zidove v hišo. Ker je bilo verjetno da je plin pripuhtel, razen v stanovanje Bonaldijev, ki se nahaja v prvem nadstropju, tudi v druge prostore, se je zdravnik, predno je odšel, hotel uveriti, ali se ni moglo tudi tam pripetiti kakšna nezgoda. V pritlični ista hiša ima svojo delavnico, v kateri navadno tudi prenočuje, 31-letni pleskar Leonard Curato. Ker je bila delavnica zaprta, čeprav bi bil Curato ob tistem času je davno prišel z delom, je zdravnik dal odpreti vrata. Tedaj se je izkazalo, da je bila njegova previdnost popolnoma na mestu. Ko so navzočini stopili v delavnico, so našli Curata ležečega nezvestnega in skoro nagega na tleh poleg postelje. Očividno se je mož, ko se je zjutraj prebudil, zavedel nevarnosti, ki mu je pretela radi plina, in je hotel zbežati iz delavnice. Toda ni imel več toliko moči, da bi to storil. K sreči je pomoč prišla pravočasno, kajti Curato je bil še pri življenju. Potom umetnega dila in z okrepčevalnimi injekcijami so moža kmalu rešili iz nevarne nevarnosti. Ko je sliromak prišel nekoliko k sebi, je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer bo okrevljal — ako ne nastopijo kake komplikacije — v 8-10 dneh.

Sreča v nesreči.

80-letna Antonija Busich, stanujoča v Miljah, je včeraj gledala smrti prav ob blizu v oči. Ko je okoli 9. ure šla po ulici Ghega, se ni utegnila umakniti tramvaju, ki je vozil proti glavni postaji. Zavrtač je sicer ponovno zavojnil in je naposled, ko je videl, da se stanka ne umakne, tudi naglo ustavil. Toda kljub temu je tramvaj starko podrl in bi jo bil brez dvoma tudi povozil, da se reva ni ujela na varnostno napravo, ki jo je v zadnjem trenutku spustil zavirač. Tej okolščini se ima Busicheva zahvaliti za življenje; zadobila je le neznatne poškodbe na levi roki. Dobila je potrebno pomoč od zdravnika rešilne postaje, nato je bila prepeljana na dom.

Tržaško sodišče KONJAK.

Včeraj se je v zgodnjih jutranjih urah zaključila obravnava proti Guidonu Ragusin, Silviju Spagnul, Adolfu Grosso in Silviju Savioli, obtoženim ponaredbe tovarniških znamk in nedovoljene uporabe blagovnih tovarniških imen. Gre namreč za konjak, katerega so imenovani prodajali za pristnega Martell iz znane francoske tovarnice Martell.

Stvari je prišel na sled Karl Salengo, glavni agent trdke Martell. Ta je naznanil Gvidona Ragusin, kar je pri njem našel večjo količino konjaka te trdke, katerega trdka ni prodala. Nadaljnje preiskave so spravile na dan 302 buteljki konjaka in približno 300 ponarejenih etiket. Tudi 3000 komadov finega zavojnega papirja in 100 cinovih pokrovec za zamaške se je našlo. Kmalu so po zaslugi komisarijata javne varnosti morali priti na zatožni klop gorijomenjeni obtoženci, večinoma radi prodaje ponarejenega konjaka. Le Grosso ima drugo na vesti. On je namreč prodal trdki Ragusin 500 steklenic za omenjeni konjak.

Ragusina ni na obravnavi in se opraviči z zdravniškim spričevalom. Sicer pa priznava dejanje v bistvu. Pravi le, da ni vedel, da s tem, da dene na steklenice etikete trdke Martell, prihaja v navzkrižje z zakonom, ker trdka nima v Italiji priznane izključnosti. Tudi varnostna znamka ni vezana z zakonom.

Silvij Spagnul je agent za vino in likerje. On se je pobrigal za prodajo blaga, ne da bi vedel, da je ponarejeno. Prodajal je steklenice po 37.50 in imel od vsake 1.50. Se smatra sam za žrtev sleparije.

Grosso trdi tudi, da je nedolžen. Pravi, da je prišel k njemu Ragusin, ki je naročil večjo količino steklenic. Pri izbiranju blaga si je izbral kot vzorec steklenice tipa Martell. On ni imel pravice dvomiti o poštenju trdke Ragusin.

Lavinija Savioli je kupila le sedem buteljki konjaka od nekega mladeniča. Ni vedela, da je blago ponarejeno. Sicer res ni hotela sprva povedati, kje je kupila konjak, a se je naposled skesala in izpovedala.

Agent Karl Salengo izpove za trdke Martell.

Bil sem obveščen od raznih strani, da kroži po Italiji precej konjaka, ki nosi ime Martell, a ne dosega njega kakovosti. Zasludil sem kmalu prve steklenice tega konjaka in naznanil stvar oblastem. Blago ni dobro ponarejeno in tudi slabo denjeno v steklenice. Tudi etikete niso preveč dobro ponarejene in imajo tupatam nekoliko drugačne črke od pravih.

Večina tržaških žganjarjev, baristov in kavarnarjev je zaslišanih kot priče. Vsi seveda pravijo, da so kupili blago za pristno.

Trdka je zastopana po odvetniku Macaggi. Ta pravi, da trdka ne zahteva za Grasso in Savioli jevo obsojdo in noče tudi nastopiti proti Spagnulu. Na vsak način pa mora zakon zadeti Ragusina in njegovega očeta in ga obsojdi vsaj v poravnajo škode in sodnih stroškov.

Državni pravdnik odvetnik Tromby zahteva za Grasso, Savioli in Spagnula oprostitveno razsodbo, za Ragusina pa za devet mesecev ječe in 4000 lir globe.

Ragusina brani v dolgem govoru odvetnik Poillucci, Spagnula odvetnik Volli, Savioli jevo odvetnik Pisoni in Grassoja odvetnik Kezich.

Guido Ragusin je bil obsojen na 5 mesecev in 7 dni ječe in 700 lir globe, njegov oče na 4 mesece in 10 dni ječe in 290 lir globe (pogojno). Vsi drugi so oproščeni, ker njih dejanje ne tvori zločina.

Trdka bo tožila na civilnem sodišču.

TELESNA VZGOJA SPORT

SAVEZ SODNIKOV

Uradno.

Nedeljsko škalno tekmo Sv. Ivan - Roccol sodi gosp. Krajič in na kot prvotno določeno g. Smrdel. Začetek tekme se je določil spoznamo s T. V. N. na 16 ure pop. — Načelnik.

Concordia - Obzor

Jutri se srečata v prijateljski nogometni tekmi zgoraj navedeni

četi in to na igrišču Obzora. Začetek ob 16.

S. D. Primorje - Prosek

Ker je S. K. „Concordia“ iz Skednja jutri že vezana na tekmo z Obzorom, vas podpisano društvo vabi, da se predstavite z ojačano nogometno četo in družino hazena na njegovem igrišču v ulici Calvo-la v Trstu.

S. D. Adria.

Igrišče S. D. Adria - Trst V nedeljo ob 15. uri zanimiva srečanja nogometa in hazene med četama in družinama Adrije in S. D. Primorja — Prosek. Toliko kot prednaznanilo. Podrobnosti jutri.

M. D. P. Opilna. Danes zvečer točno ob 9. uri se vrši v društvenem prostoru sportni sestanek. Udeležijo naj se ga vsi nogometaši! — Odbor.

Vesti z Goriškega

IDRIJA

„Hlapce Jerneja“ na odru idrijskega gledališča.

Decembra meseca bo preteklo devet let, kar je v Ljubljani umrl eden največjih in najbolj plodovitih pisateljev slovenskih, Ivan Cankar. Cankarja osebno nisem poznal, toda že v zgodnji mladosti sem z zanimanjem prebiral njegove spise, dasi so mi bili tedaj še težko razumljivi. Slučaj je nanesel, da sem se mudil po opravih v Ljubljani ravno tiste dni, ko je ležal Ivan Cankar v Narodnem domu na mrtvaškem odru. Porabila sva s prijateljem priliko in sva šla pokopati in se posloviti od velikega pokojnika. Ivan Cankar je umrl ko ga je narod šele pričel spoznavati in ceniti; umrl je po 25-letnem neutrudnem delu. Zaprtil nam je 32 samostojnih književnih del razne vsebine, poleg nebroj feljtonov in manjših del po raznih listih in revijah.

Med njegova najboljša dela spada gotovo „Hlapec Jernej“ in njegova pravica. To delo je tudi že prevedeno na razne evropske jezike, med njimi tudi v italijanščino.

Zbrali so se idrijski diletanti dobrovoljci in nam v soboto 23. in nedeljo 24. t. m. podali na odru tukajšnjega rudniškega gledališča to zanimivo dramatisacijo. Že s tem, da so si upali podati nam to ne ravno lahko igrvo v naših skromnih razmerah, zaslužijo prireditelji vse priznanje. Ni moj namen baviti se podrobneje s kritiko posameznih oseb; morebiti bo storilo to kako bolj spretno pero; poudarjam le, da je predstava oba večera zadovoljivo in deloma jako dobro uspela. Najbolj na mestu je bil „Hlapec Jernej“, v svoji najtežji in zares veliki vlogi. Tudi nekatere druge vloge so bile v dobrih rokah; nikakor pa ni bilo na mestu čudno pачenje v govorjenju nekaterih igralcev, kot na primer študent i. t. d. Tu velja pravilo: čim naravnje, tem lepše in učinkoviteje. Take napake v prihodnje lahko odpadajo. V splošnem se je igralo jako dobro in tudi bolj razvajeni gledalci so bili lahko zadovoljni. Tudi scenerija je bila na mestu in je mnogo pripomogla do popolnosti nekaterih prizorov. Igralci, po večini rudarji, so zopet enkrat pokazali, kaj se doseže s pridnostjo in vajo, in reči smemo, da so tudi s to predstavo napravili velik korak naprej.

Naj mi bo dovoljeno izreči par besedi na račun publike. Odkrito bodi povedano, da precejšnje število gledalcev, oba večera za vsebino igre ni pokazalo prav nikakega razumevanja; to je dokazalo smejanje ob prizorih, kjer je bilo namanj na mestu. Pesnik in pisatelj Oton Zupančič, je zapisal v svoji osmrtnici pokojnemu Ivanu Cankarju v „Slovenskem Narodu“ od 12. decembra 1918 sledeče besede:

„Rod, ki te bo mogel pojmiti popolnoma, šele raste.“ V soboto in nedeljo zvečer v našem gledališču pri precejšnjem številu gledalcev žalobog tega se nismo opazili. Žalostno je, da niso razumeli Cankarjevoga „Hlapca Jerneja“ ljudje, ki že delijo ali bodo prej ali slej delili usodo „Hlapca Jerneja“.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Znati je treba

Znano je, da so Skotje zelo stiskavi in skopi ljudje. Sedaj kroži po listih dogodbica, ki potrjuje resnico navedenega stavka, ki pa ob enem dokazu-

je, da so prav tako iznadjivi kakor so skopi. Brownov petnajstletni sinček je hotel začeti zbirati znamke, kar je seveda združeno z velikimi stroški. Oče sicer sinove prošnje ni hotel odbiti, a se je tudi bal prevelikih stroškov. Zato je dal v dva velika londonska dnevnika ženitno ponudbo, v kateri se je naslikal kot bogatega mladeniča, ki išče neveste s takimi in takimi lastnostmi, pa naj bi živele v kateremkoli delu sveta. Ženitna ponudba je imela sijajen uspeh. Iz celega sveta je prišlo polagoma nad 25.000 ponudb. Mladi Brown je dobil na ta način v najkrajšem času dragoceno zbirko znamk, ki je stala njegovega očeta toliko, kolikor sta stala prej omenjena oglasa. Vrednost zbirke ni seveda v nobenem razmerju s ceno obeh oglasov.

Prokletstvo, ki se je izpolnilo

V Pečuhu na Ogrskem je zletela v zrak tovarna raket. Med žrtvami je lastnik tovarne, njegov pomočnik in en delavec. Ob tej priliki so se spomnili meščani in listi dogodka pred dvema letoma. Bilo je 14. aprila 1925. V tovarni se je zgodila velika nesreča. Večja količina razstreliva je eksplodirala in usmrtila dve delavki. Tovarnar Vadnay se je moral zagovarjati pred sodnijo in bil obsojen na eno leto ječe. Po razglasitvi razsodbe je zavpila mati ene usmrčene delavke v dvorani tovarnarju: „Se boste pomnili na 14. april. Ne bosta minili dve leti, ko Vas zadene ista usoda kakor moja hčerko!“ In res, besede matere so se uresničile, po dveh letih je gospodar in lastnik tovarne sam postal žrtev.

BORZNA POROČILA.

Trst, 29. aprila 1927.

Amsterdam 745—755, Belgija 259.50—264.50, Francija 73.25—73.75, London 91.12½—91.42½, New-York 18.67½—18.77½, Španija 324—334, Švica 360.50—364.50, Atene 24.75—25.25, Berlin 440—450, Bukarest 11.75—12.25, Praga 55.40—55.90, Ogrska 322—332, Dunaj 259—269, Zagreb 32.85—33.35. Uradna cena zlata (28. IV.) L 361.44; vojnoodškodninske obveznice L 62.55.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 540

ZLATARNA N. Borsatti & Figlio, Trst, Corso 47 (lekarina Rovis) popravlja, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 536

KAKAO De Jong's, nolandski, zasluži prednost radi njegove pristnosti in izborne kakovosti. 513

DRUŽINE Perilo, nogavice, blaga baidere, barvan Chantung, dežniki itd. na mesečne ali tedenske obroke. Trdka Levi, Trst, Battisti 13, II. 534

NA SLAPU ob Idriji, 4 km od železniške postaje Sv. Lucije, se ceno prodaja hiša, obstoječa iz 7 sob, kuhinje in prostornih kleti. K hiši spada zelenjadni vrt, studenska voda in 5 ha bukovove gozda. Hiša stoji ob cesti in je pripravna za vsako obrt. Več se izve ravnotam v hiši št. 99. 552

SOLA za krojenje, šivanje, vezanje in izdelovanje klobukov. Odprete 1. maja. Donda-Klamperer, Lavatoio 5, I. 535

SMILAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozi, revmatizmu in težkemu dibanju, kašlju in kataru, uspešno čistilo sredstvo, posebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let, se prodaja samo v lekarni Castellonovich, Trst, via Giuliani 42 (paralelna ulica Via dell'Istria). 539

Predno prodaje KRONA, GOLDINARJE ZLATO in SREBRO obiščite zlatarno 111

STERNIN Via Mazzini št. 43 kjer dobite najvišje cene. — Kupujem listke mestne zastavljajnice.

Centrifugalne SESALKE „VOGEL“

za vsako tekočino. Močne v delovanju. Specijalizirana tovarna sesalk „VOGEL“ Trst, Via Battisti 20, tel. 33-04

POHISTVO, rabljeno, se prodaja, Via Coronio 13 Kerševani. 548

V DOBRAVLJAH št. 71, pri Ajdovščini, tik državne ceste, se prodaja večje zemljišče, obstoječe iz vinograde, njive in se-nožeti. 549

SPLOŠEN 20% POPUST DO PREKLIČA NA VSE ITALIJSKE OZNAČENE CENE OHLER

KRONE briljante, platino, 20-kronske zlato komade ZLATO plačuje po višjih cenah nego vsak drugi ALBERT POWH - urarna Trst, Via Mazzini 46

NASMEH VESELJE ZDRAVJE

Kadar so vaša čreva in vaš želodec res čisti in urejeni, tedaj le težko obolite. Za očiščenje želodca in čreva je še najboljši čistilni čokoladni bonbon ARRIBA.

Je te odvajalo sredstvo, ki učinkuje v svo gotovostle pri starih in mladih. ARRIBA pri-nese v hišo nasmeh, veselje in zdravje.

ČISTILNI ČOKOLADNI BONBON

Kamitino - lekarniški zavod „Alfa Mediana della Salute“ - Cer. Raff. Oodina - Trieste, S. Giacinto. Glavni zastopnik in zalopnik za Italijo in kolonije: Adolfo Cecchi - Trieste, Via S. Nicolò 11

L 0.50 komad

ARRIBA

ČISTILNI ČOKOLADNI BONBON

Kamitino - lekarniški zavod „Alfa Mediana della Salute“ - Cer. Raff. Oodina - Trieste, S. Giacinto. Glavni zastopnik in zalopnik za Italijo in kolonije: Adolfo Cecchi - Trieste, Via S. Nicolò 11

Predno prodaje KRONA, GOLDINARJE ZLATO in SREBRO obiščite zlatarno 111

STERNIN Via Mazzini št. 43 kjer dobite najvišje cene. — Kupujem listke mestne zastavljajnice.

Centrifugalne SESALKE „VOGEL“

za vsako tekočino. Močne v delovanju. Specijalizirana tovarna sesalk „VOGEL“ Trst, Via Battisti 20, tel. 33-04

PODLISTEK (88)

V. I. KRIZANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN

To pismo je silno zmedlo Raula; vzbudilo je v njem začudenje in sočutje. Ruta je umirala v hiši svojega moža, svojega usmiljenega sodnika, ki jo je obsodil na smrt. Ni si mogel pojasniti te izjemne, Rad bi bil obiskal nesrečno žensko, ki je morda imela kako posebno željo; toda kako, naj to prikrije Valeriji. Potr in zamišljen se je oprl ob mizo ter spustil glavo na roke.

— Kam si se zamislil, Raul? — je vprašala Valerija, ki se mu je neslišno približala in ga poljubila.

Raul se je zdrznil.

— Ti si, Valerijam!

— Moj Bog, vznemirjen si, morda te je kaj ozlovilo?

— Da, draga, vesti me grize in moja preteklost me tare.

— In kakšna je ta preteklost, da mi je ne moreš odkriti? — je vprašala mlada žena in pobledela.

— Ne, med nama ne sme biti nikakih skrivnosti, — je odločno rekel Raul, — vse ti odkrijem, pa če mi je še tako hudo to priznanje. Potem pa, draga sodi, kaznuj me in daj mi svoj svet.

Povedal ji je vse, ne da bi kaj utajil, in končno pokazal Hugovo pismo.

— Preberi in povej mi, kaj naj napravim. Zardevajoč in bledeč je Valerija poslušala možovo izpoved; najrazličnejša čustva so valovala v njeni duši; toda velikodušnost njene narave je premagala vsa ostala čustva.

— Moraš obiskati to nesrečno žensko, Raul, in danes takoj, — je rekla. — Pomisli, kako si kriv pred njo! Morda te hoče kaj prositi glede otroka; ti si dolžan vzgojiti to deklico in ji zagotoviti bodočnost. Tudi jaz ne razumem, kaj pomeni to nenadno velikodušje bankirja, po toliki krutosti. Toda če je Meier odpustil ženi, s tem ni še rečeno, da je obvezan vzgojiti njenega nez-

konskega otroka. Hitro pojdi, dragi; izpolni krščansko in duhovno dolžnost. Jaz ti nimam kaj odpustiti, a ta nesrečnica je itak hudo kaznovana.

— Hvala ti, — je zašepetal Raul in goreče poljubil ženo. — Vkljub temu, da mi je ona hiša tako zopna, pojdem, da se oddolžim za svoj greh. Toda mislim, da bi bilo boljše pisati prej bankirju in ga vprašati, kateri dan in kakšno uro morem priti.

— Medtem, ko se bosta vidva pogajala, pa bo nesrečna bolnica umrla! — je vzkliknil Valerija. — Pri jetičnih bolnikih se ne moreš zanesti niti za uro časa. Ne, ne, dragi, takoj pojdi in ne odlašaj več.

— Valerijine besede so prepričale kneza, ki je velel napreči. Mlada žena je z okna gledala odhajajočega moža ter se zatopila v globoke misli, da ni zapazila Antuanetinega voza, ki se je ustavil pred hišo; tudi ni slišala, kdaj je prijateljica stopila v sobo in se dotaknila Valerijinega ramena.

— Povej, feja, kaj je z vama? — je vprašala grofica. — Raul je šel mimo mene, me pozorno

gledal, a me ni videl; tebe sem našla v mesečnem stanju. Kaj pomeni to? Ali vama je prevelika sreča ali kakšen preprič tako omračil vajini glavi?

— Prav srečna sva in živiva v popolnem soglasju, — je odgovorila Valerija in se nasmehnila. — Toda preteklost, ta strašna preteklost, se je od nekdaj zopet pojavila in naju vznemirila.

In kneginja je razodela skrivnost svoji verni prijateljici.

— Kakšna nenavadna igra usode je to, — je rekla grofica. — Jaz ne morem razumeti, kaj je moglo upogniti železno Samuelovo voljo, da je kaj takega